

Un volum coordinat per **Josep Lluís Gómez Mompert** recull els estudis sobre comunicació al País Valencià ● La il·lustradora alemanya **Utta Bauer** presenta a València, Barcelona i Madrid el seu treball per al llibre de **Peter Stamm** 'Per què vivim als afores de la ciutat'

Q

Invisibles

JOAN F. MIRA

Durant els mateixos anys que el país dels valencians era sotmés als rigors destructius del poder borbònic, entre el 1709 i el 1710, George Berkeley escrivia les obres que l'han fet passar a la història de la filosofia, com el *Tractat sobre els principis del coneixement humà*, on afirma, entre altres idees, que la realitat dels objectes no està en ells mateixos, sinó en la ment de qui els percep. Principi que es resumeix en l'expressió famosa "esse est percipi": ser és ser percebut. Al País Valencià, passen contínuament coses que haurien d'afectar funestament el crèdit públic dels governants i del partit que els sosté. Però que no els afecten, perquè les coses que passen no arriben a la ment de la major part dels ciutadans: la premsa és poc llegida, la televisió valenciana és agitació i propaganda, i les televisions espanyoles no parlen, ni poc ni molt, de res que afecte el País Valencià si no són les Falles o algun crim o catàstrofe. Els escàndols, per tant, no tenen existència real, i serà una mica difícil que, sense existència, arriben a capgirar unes eleccions. En el fons, però, qui no té existència és el país mateix: o és una "Comunitat" sense adjectiu definitori, o són tres províncies, o és Levante, o no és res, ja que mai apareix ni es projecta, ni endins ni enfora. Les televisions espanyoles parlen sovint de Catalunya, d'Euskadi, d'Andalusia, de Galícia, i parlen incessantment d'Espanya. Llavors aquests "objectes", definits, projectats en la ment col·lectiva, adquireixen una existència indubtable: són percebuts, i per tant existeixen. Del País Valencià, no se'n parla, i per tant no té existència real. No es perceben els nostres desastres, i llavors no existeixen. Berkeley, bisbe anglicà i personatge extravagant, l'encertava molt més del que ell mateix pensava. Si han fet, entre tots, que el País Valencià siga invisible, és perquè creuen molt sòlidament que és un país inexistent. Els resultats de tot això no són gens invisibles, són claríssims. Tan clars que, si ara mateix tornem a existir una miqueta, és per les percepcions que desperta una empresa de nom Orange Market, mercat de taronges, amb els seus derivats, assimilats i adherits. Després tornarà la invisibilitat. Fins al pròxim escàndol, baralla o catàstrofe.

Internet

Bloc en valencià sobre la temàtica de la dona titulat *Les dones no són tan complicades*. / SANTIAGO CARREGUI

La 'blocosfera' bull

En els últims temps apareixen centenars de blocs en valencià amb tot tipus de motivacions i temàtiques

XAVIER ALIAGA

Als mitjans de comunicació convencionals el valencià és una llengua en una posició clara de desavantatge. Però en Internet aquesta debilitat es relativitza i la nostra llengua no ha estat aliena a la revolució que han suposat els blocs, un canal d'expressió barat i immediat, ideal per a llançar missatges, donar-se a conèixer o, simplement, compartir inquietuds. Així, en els últims temps, la blocosfera valenciana ha crescut en proporció geomètrica amb centenars (milers, tal volta) de blocs amb tot tipus de motivacions i temàtiques on es parla de política, esport, literatura, música, cinema —o miscel·lànies que ho inclouen tot—, s'hi fa humor, s'hi reivindica el medi ambient o s'hi informa d'activitats. Blocs que no tendeixen a l'aïllament, sinó a la interconnexió, a través d'enllaços successius que porten a uns altres blocs. Un univers en palesa ebullició on les polèmiques i els debats de qualsevol tipus arriben a milers d'internautes.

Alguns d'aquests blocs conserven el punt de partida del fenomen: llocs a la xarxa de caràcter personal on escriptors i periodistes, o aspi-

rants a ser-ho, penen els seus escrits i les seues reflexions. Hi ha blocs d'autors consagrats, com el de l'escriptor xatívi Toni Cucarella, inclòs a *Vilaweb*, amb un nivell de visites i de seguiment espectacular pel seu tarannà crític i per l'actualització contínua de continguts. Però també d'escriptors en via de consagració, com ara el d'Urbà Lozano,

Es parla de política, esport, literatura, música, cinema, s'hi fa humor o s'hi reivindica el medi ambient

Més content que un gínjol. "En realitat, no sé molt bé per què vaig obrir un bloc. Simplement en vaig veure uns quants que m'agradaven i vaig decidir provar de fer-ne un", conta Lozano. D'entrada, la idea no era l'actualització diària. "Però m'ha enganxat bastant, fins al punt que, des de fa un mes, l'actualitze cada dia". L'autor de *Plagis* dóna alguna de les claus de l'èxit dels blocs: "L'atractiu que té és la immediatesa, la facilitat

(no es requereix cap preparació informàtica, com alguns pensen), l'economia (és debades) i la possibilitat d'interactuar amb els lectors de manera immediata". La nòmina d'autors valencians que han seguit aquest camí és inacabable. Juli Capiella, periodista, crític literari i escriptor, confirma la idea que "Internet, en general, i els blocs, en particular, constitueixen una autèntica revolució per a les llengües minoritàries, com és el cas del català. I en una societat anormal, espanyolitzada i políticament hostil pel que fa a la nostra llengua, el bloc és la manera més econòmica i efectiva d'arribar a la gent que es preocupa per la llengua pròpia". I ressalta el valor de la xarxa com a "projecció de promoció personal i literària que no puc ni vull amagar en els meus blocs", en referència a *Va de bo, cavallers!* i *Adesiara*. "Els escriptors en català sabem que els blocs multipliquen de manera exponencial les nostres activitats. Alhora, i potser de manera impensada, a mi els blocs m'han permès de comunicar-me i de conèixer gent amb la qual hauria estat impossible de contactar", afeg.

Passa a la pàgina 2

Bloc sobre grups de música en valencià *La Sibilla*. / SANTIAGO CARREGUÍ

Ve de la pàgina 1

Uns altres blocs són creacions col·lectives. Fa un any, *El Penjoll*, art de paraula, va nàixer a Xàtiva amb la pretensió d'un grapat d'amics de recuperar en format electrònic un fanzine literari de l'adolescència. En pocs mesos, però, acumula més d'una trentena d'autors i bateix objectius molt més ambiciosos. "La xarxa ens ha permès reconnectar-nos i bastir un canal d'expressió, debat i creació, que aglutine diferents veus de Xàtiva i de les comarques centrals", explica Jesús Cháfer, un dels promotors. Aquesta voluntat aglutinadora no és retòrica:

fa poc, *El Penjoll* va organitzar un concurs per a escollir els millors blocs de les comarques centrals. Cháfer apunta a la "fragmentació" i "de vegades, poca elaboració" com a punts febles dels blocs, però també ressalta "la capacitat de subversió cultural que això té i que intuïm cada volta més gran".

Si no subversió, un objectiu més ambiciós, la reivindicació i la protesta estan servides. Gràcies a la xarxa de blocaires, el cas de Vicent Martí, un llaurador d'Alboraia condemnat per les seues protestes en favor de l'horta, ha corregut com la pólvora i ha recollit el suport de

gran quantitat d'internautes. I de matèries de protesta al País Valencià, n'hi ha unes quantes. "La blocosfera alacantina és bastant militant, m'atreisc a

Si no subversió, un objectiu més ambiciós, la reivindicació i la protesta estan servides

dir que com en quasi tot el País Valencià", explica des d'Alacant l'agitador cultural i autor del bloc *En mi habitación* Da-

niel Simón, "amb temes com la recuperació de la memòria, la conservació del patrimoni històric i mediambiental o la denúncia d'abusos polítics i urbanístics. Hi ha blocs, com ara *La Costra blanca* o *Som fills del poble*, que són autèntics mitjans de comunicació alternatius". La diferència amb els blocs valencians o castellanencs rau en el fet que la preponderància social del castellà a les comarques del sud té reflex en un ús del valencià més baix i el rang secundari de les reivindicacions lingüístiques. La combativitat amb el poder i la immediatesa, tanmateix, són les mateixes.

La recerca mediàtica

Un llibre fa inventari dels estudis sobre el món de la comunicació al País Valencià

ADOLF BELTRAN

els estudis acadèmics sobre comunicació són relativament joves entre nosaltres. A Espanya van començar, pròpiament, al temps de la transició política, fa vint-i-cinc anys o trenta, i ara ja són també una realitat específica al País Valencià. Ho explica Josep Lluís Gómez Mompert, catedràtic de periodisme de la Universitat de València: "Ací van començar més tard, en dues línies fonamentals: la història, amb el nom d'Antonio Laguna com a referència, i la sociologia, representada per Rafa Xambó".

El retard en la implantació dels estudis universitaris de periodisme ha estat un factor clau en l'endarreriment d'allò que Gómez Mompert qualifica com la investigació "moderna" de caràcter científic en el camp de la comunicació social al País Valencià. Però el fet és que la preocupació acadèmica i assagística sobre el fenomen mediàtic ja es pot descriure i avaluar. Així ho demostra el llibre *La recerca en comunicació en el País Valencià* (Societat Catalana de Comunicació-Institut d'Estudis Catalans), que acaba de publicar-se sota la seua supervisió.

Plantejant a la manera d'un inventari i també d'una avaluació, el volum reula fins als pioners més indiscutibles, com Ricard Blasco, investigador tenaç d'arxius i heme-

roteques per tota la geografia valenciana, i es projecta vers horitzons actualíssims, com ara els del ciberperiodisme i la comunicació digital, àrea a la qual es dedica el professor Guillermo López Garcia. Entre un extrem i l'altre, entre la premsa del segle XIX i la revolució que està induint Internet, la recerca comunicativa valenciana presenta molts fronts, alguns de vinculats a la història, com ja s'ha dit, amb noms com els d'Antonio Laguna, Francesc Martínez o Enrique Bordería; uns altres a la sociologia, com és el cas de Rafa Xambó o Emma Gómez; d'altres als estudis sobre l'opinió pública, com els que representen Jordi Pérez Llavador i Josep Solves; uns altres, en fi, a l'economia de la cultura, disciplina que representa Pau Rausell.

El panorama de la investigació va de la premsa del segle XIX al ciberperiodisme

Tots aquests noms participen en el llibre, al costat d'altres que revisen el panorama dels estudis sobre mitjans com la ràdio (Manuel de la Fuente) o la televisió (Miquel Francés i Germà Llorca); de disciplines com la publicitat

Josep Lluís Gómez Mompert. / JOSÉ JORDÁN

(Rafael López i Marta Martín), i encara de recerques de ventall més ampli i plantejaments més teòrics, com ara Dolors Palau i Nel·lo Pellisser, a propòsit de la comunicació periodística; Vicent Salvador, de les teories de la comunicació; Jena-

baratament de curta volada, Gómez Mompert retruca amb contundència: "Max Weber va dedicar una bona part del seu treball sociològic a investigar sobre Alemanya i ningú no l'ha acusat mai de provin-

NORMA I ÚS

JOAN RAMON BORRÀS

Endollats

Les regles de tres acostumen a funcionar en l'aritmètica, però no en la lingüística. Sentia casualment una conversa a l'autobús i un dels interlocutors deia: "És que la Conselleria X està plena d'endollats". De seguida em vingué al magí una imatge futurista de robots humanoides connectats a la xarxa elèctrica exercint les tasques més rutinàries de l'administració. Però la imatge mental era errònia. L'emissor de la frase es referia al fet que molts treballadors de l'organisme en qüestió estaven nomenats a dit. Amb bona fe, havia aplicat al terreny lingüístic una regla de tres: si *enchufe* s'ha de dir *endoll*, *enchufado* s'haurà de dir *endollat*. Però no, perquè en la nostra llengua, de *enchufado*, en el sentit de col·locat en un càrrec per amistat o influència, en diem "que té un bon padri" o "que té un bon barrot".

Saltar traduccions

El mot sofregir vol dir 'fregir lleugerament els aliments'. De coure aliments en oli o greix a foc viu, en diem saltar. En l'argot dels lingüistes, també anomenem saltar el fet de passar un text pel Salt (el programa de traducció de la Generalitat valenciana). Però de vegades, més que "saltar" el text, el que fan alguns traductors (?) és "sofregir-lo", és a dir, passar-lo pel traductor automàtic i no revisar-lo, o mirar-se'l per damunt damunt; recorden vostés el cèlebre "Carretera de Nazaret a Aceituna" de fa uns quants anys? Dic tot açò perquè llegia fa poc una pàgina en valencià d'un diari amb tres notícies d'agència que no hi havia per on agafar-les des del punt de vista de la correcció lingüística. Una lectura més acurada em va permetre discernir que la major part de les incorreccions presents eren les típiques que cal revisar sempre després d'una traducció automàtica. No vull criticar ara i ací el Salt, que és una eina ben útil, si se sap utilitzar; ni tampoc buscar el causant del bunyol (siga el diari o les agències); el que vull és criticar les actituds tan poc respectuoses amb la nostra llengua: pel que es veu, les incorreccions en valencià són un pecat venial, però en castellà, un pecat mortal.